

Vážení diváci, čeká nás již třetí večer letošní přehlídky, třetí soutěžní představení. Dnešní inscenace nás s notnou dávkou nostalgie přenesou do éry prvorepublikových filmů, i když s nadhledem a nadsázkou dobové parodie. Příběh o tom, jak chudá schovanka ke štěstí zásluhou šlechtěného milionáře přišla, hýří množstvím gagů, scénických nápadů a reklamních spotů. Vosk(n)oviny vás jistě potěší nejen již tradičním připomenutím představení z minulého týdne, ale i vtipným náhledem Oldy Randuly na divadelní pověru, týkající se tzv. generálky představení. A nezapomněly ani na diváky se soutěživou duší, pro ty je přichystána nápověda k dnešnímu představení. Přejeme vám příjemnou zábavu.

Dějiny se opakují

Do současné doby přepracovaná hra Osvobozeného divadla od Jana Wericha a Jiřího Voskovce Těžká Barbora (premiéra byla v roce 1937), kterou zahrálo Divadýlko na dlani z Mladé Boleslavi, připomíná divákově současnou politickou situaci a dění ve světě. Ve hře zazní písně s hudbou Jaroslava Ježka, např. David a Goliáš, která má doplněný text o boj Davida s Goliášem, jaký se odehrává právě teď na východě Evropy. Je zarážející a smutné, jak se dějiny opakují a příběh, který vznikl před téměř 90 lety, kdy se celý svět bál pádu Hitlera, se opakuje, pouze se změnila útočící a bránící se strany. Yberlandané se změnil na Rasputinovce, Rasputinovci chtějí bleskovou válkou a intrikami získat nové území. Morální poučení zůstává stejné jako kdysi. Je nutno připomenout, že hru Těžká Barbora přepracoval v roce 1958 dle politické situace i Jan Werich s Miroslavem Horníčkem.

Troufnout si na hru takových velikánů, jako byli Jiří Voskovec, Jan Werich a Miroslav Horníček, vyžaduje značnou odvalu. Každý totiž, kdo viděl hru v původním obsazení, bude srovnávat. Myslím ale, že se s tím herci Divadýlka na dlani poprali statečně a že se rozhodně nemají za co stydět. Zvláště bych chtěla vyzdvihnout herce v roli syraře, který hrál výborně a velice přirozeně. Možná se někomu zdálo, že jsou scény až příliš dlouhé a měly by se zkrátit, mně to ale tak nepřipadalo a pocítovala jsem napětí během celého představení. Diváci mohli vidět i forbíny (hraní před zataženou oponou), které byly typické ve hrách Osvobozeného divadla. Scéna byla jednoduchá, ale variabilní, líbila se mi i kulisa s namalovaným městem Eidam. Jak jsem se již zmínila, ve hře zazněly písně Jaroslava Ježka, které možná někdy nebyly zazpívány čistě a stoprocentně, ale finální píseň David a Goliáš, zpívaná celým souborem, rozezpívala celý sál.

Je dobře, že hry Osvobozeného divadla se stále hrají a divákům se líbí, a my Sázařáci můžeme být hrdí na našeho rodáka. *Kristýna Urbanová*

Olda na pověry (ne)věří...

Život herce je pověrami přímo protkaný a člověk aby si pořídil lexikon všeho, co se kolem jeviště nesmí nebo musí. Minule jsem zmínil tu nejběžnější „zlomvazku“ (k tomuto nevyčerpatelnému tématu se vrátím někdy příště), ale tentokrát jsem chtěl zavzpomínat na neméně často respektovanou pověru pravíci,

že „nepovedená generálka znamená povedenou premiéru“.

Zažil jsem to tolikrát... Měsíce se zkouší, herci se učí a zapomínají text, režisér se s rizikem pobytu v ústavu snaží docílit, aby se mluvilo, svítilo, zvučilo, převlékalo a přicházelo na jeviště alespoň v přibližném souladu se scénářem a aby ztvárněvané postavy aspoň připomínaly ty zamýšlené autorem. Inspice neustále pobíhá okolo s plnými rukama rekvizit, částí kostýmů, kusy scénáře a šitíčkem. Je to rituál námluv mezi původním záměrem autora, ambiciózními očekáváními režiséra, různou měrou omezenými schopnostmi herců a kreativitou a dovednostmi inspicie a techniky. Tento rituál vždy směřuje k cílové rovině nazývané generálka.

Do generálky je to stále legrace, zkoušení je neustále přerušováno vždy nespokojeným režisérem, herci hýří nemístným humorem, chybí rekvizity a panuje celková anarchie a zdá se, že toto představení bude hlavně o improvizaci. Ovšem generálka tomu všemu činí ráznou přítrž. Poprvé se „jede naostro“, všichni jsou hozeni do vody, nápověda najednou nesmí být moc slyšet, nejde říct „pardon, já to vezmu ještě jednou“. Většinou sice chybí hlavní stresor – diváci, ale i tak je po legraci a i v zákulisí musí být ticho.

A tady se dostávám ke zmíněné pověře. Obecně se má zato, že pokud při generálce nic nejde, je to celé syrové a upachtěné, herci jsou nemožní, technika nefunguje a v hledišti se hroučí bezvládné tělo omdlelého režiséra – je všechno v naprostém pořádku a vyhlídka na premiéru jsou zárné. Mezi všemi zúčastněnými se šeptá „tohle se nestihne“, případně „to přeče za pár dní nemůžeme hrát!“, ale všichni jsou po předvedené katastrofě plni jakéhosi uspokojivého očekávání, že tak to má být. Tedy – bez záruky.

Snažil jsem se vzpomenout, jak to nakonec opravdu bývá. Nevím. Myslím si, že zdrcující dopad zpackané generálky na psychiku všech má ten efekt, že se herci, inspicie i technika dokonale vyburcují, zmobilizují a tohle nasazení pak přinese povedenou premiéru. Krom toho – na premiéře už jsou diváci, častokrát naši příbuzní a známí a my se prostě nechceme shodit. To všechno dohromady přizívuje zmíněnou pověru, že mezi nepovedenou generálkou a vyvedenou premiérou proběhne nějaký druh zázraku. Nevím, možná, že to tak je. (OR)

... pozvánka na další představení

pátek 4. 10.: **Canterburská povídka aneb četli jste to?**

Ochotnický spolek Uhlíř, z.s., Uhlířské Janovice

Jedná se o ztvárnění jedné povídky z rozsáhlého díla G. Chaucera. Skupina poutníků putujících z Londýna do Canterbury se dohodne, že si budou postupně vyprávět příběhy, aby jim čas lépe ubíhal. Dohodnou se také, že nejlepšímu vypravěči ostatní zaplatí večeri. Inscenací prostupují písně skupiny Melissa, které dotváří atmosféru krčmy, do níž je vyprávění situováno.

Bránící se strany. Yberlandané se změnil na Rasputinovce, Rasputinovci chtějí bleskovou válkou a intrikami získat nové území. Morální poučení zůstává stejné jako kdysi. Je nutno připomenout, že hru Těžká Barbora přepracoval v roce 1958 dle politické situace i Jan Werich s Miroslavem Horníčkem.

Důvěra poroty v pověru:

„nepovedená generálka = povedená premiéra“

Václav Veselý: 65 % (ověřeno několikrát)

Kristýna Urbanová: 70 %

Oldřich Randula: 80 %

Celkové skóre: 72 %

V(n) Soutěž pozorného diváka

Soutěž Vosk(n)ovin nejenže má své stále příznivce, ale je znát, že většina diváků je skutečně velmi pozorná, protože i když je občas „latka snížena“ a stačí napsat dvě ze tří správných možností, téměř na všech odpovědních lístcích je odpověď kompletní. Máme z toho radost a baví nás pro vás, samozřejmě ve spolupráci s hrajícími soubory, chystat zajímavé otázky. Neváhejte, a i dnes po představení vyplňte ve foyer divadla soutěžní kupon s otázkou vztahující se k dnešní hře. Lístečky se správnou odpovědí se automaticky dostávají do závěrečného slosování. Soutěžíte-li po každém představení, zvyšujete svou šanci na výhru. Před závěrečným představením, v pátek 25. října 2024, proběhne slosování a tři výherci získají permanentku na příští ročník Voskovcovy Sázařky.

Dnešní nápověda pro čtenáře Vosk(n)ovin zní:

Reklama je věčná a může být i vděčná. Tři krásky, tři slogany, tři hrané reklamy...

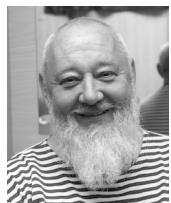
Správná odpověď na otázku z minulého týdne: *Idiot, Mezi proudy a Temno*

Do slosování postoupily všechny odpovědi obsahující alespoň dva názvy knih ze správné odpovědi.

VE ZPĚTNÉM ZRCÁTKU

Divadýlko na dlani Mladá Boleslav bylo založeno v roce 1998. Kromě klasického divadla, které postupně směřovalo k autorské tvorbě, herci pravidelně vystupovali při různých příležitostech s historickými skeči psanými na míru. V Sázavě si můžeme pamatovat jejich představení *Mušketýři* aneb co už Dumas nenapsal. Se svými hrami se účastní mnoha divadelních přehlídek.

Těžká Barbora je původně divadelní hra autorů Jana Wericha a Jiřího Voskovce s hudbou Jaroslava Ježka. Diváci ji shlédli v úpravě Petra Matouška, který ji zaktualizoval. Děj o tom, co se stane, když se v mírumilovném městečku Eidam (tak trochu jako náš Kocourkov) nešťastnou shodou okolností objeví dělo, je nositelem silného protiválečného poselství.

Rozhovor s Petrem Matouškem, hercem, režisérem a principálem Divadýlka na dlani

Kromě toho, že režírujete, tak jste principál, herec a děláte spoustu dalších divadelních profesí. Máte nějakou nejradsí?

Nejradsí jsem prostě na scéně (*smích*). Režisérem jsem z nutnosti, protože nikdo jiný to nechce dělat, nebo se to neosvědčilo, tak jsem se toho chopil. Takže režírují všechny věci, jenže v nich chci i hrát, protože já bez scény *bejt nemůžu* a nemůžu se toho zbavit.

Jste principál Divadýlka na dlani...

Divadýlko na dlani jsme založili s mojí ženou. Odešli jsme z Divadla poezie v Mladé Boleslavi a založili jsme si divadlo, chtěli jsme to dělat po svém. To bylo o prázdninách v roce 1998, letos máme asi 26. sezónu.

Jak skládáte dramaturgii divadla, střídáte například malou a velkou hru?

Snažím se to střídat, protože když děláme velkou hru, tak toho mám potom už *plný zuby*, a pak chci malou hru. Teď zrovna přichází premiéra a já vím, že mám v dramaturgickém výběru tři hry a musím vybrat, co budeme hrát. Ale bude to určitě něco většího.

Proč jste vybral hru Těžká Barbora a jak ji přijal soubor? Nevzpěčují se Vám?

To by si mohli zkusit, vzpěčovat se (*smích*). Mělo to několik fází. My jsme chtěli udělat něco od V+W, říkali jsme si, že něco vybereme, že uděláme kompilaci z těch nejlepších scén, nejenom z forbín. A pak začala válka. Tak jsme se rozhodli, že budeme dělat „Barboru“. Většinou se snažím vybírat do hry lidi, které do toho budou mít chuť. Oslovím je, a když to nejsem schopný obsadit, tak to ani nezkušíme, ale to se mi zase tak úplně často, zaplat pánbůh, nestává, protože lidi chtějí hrát divadlo.

Děláte rád hry s hudbou a písněmi?

Ano. Je to zvláštní, protože nejsem žádný pěvec.

Rozhovor s Ladislavem Nikličkem, představitelem role učitele

Jak jste se dostal k divadlu?

V podstatě přes Dismánův rozhlasový dětský soubor, asi před čtyřiceti lety.

A jak dlouho působíte v Divadýlku na dlani?

To je záladnější otázka, ale mám takový pocit, že někdy od roku 2016 nebo 2017. Když jsem se odstěhoval z Prahy, stal jsem se součástí dobrovického souboru Dobrovít, což je jeden z těch stoletých souborů. Když pak Petr Matoušek potřeboval někoho na výpomoc do letní hry, kde se hodně točí lidi, tak nás ještě s jedním kolegou oslovil, a už jsem u „Divadýlka“ zůstal.

Jaký vztah máte k roli učitele ve hře, kterou jsme viděli?

Tu jsem chtěl. Je to asi jediná role, o kterou jsem si kdy řekl (*smích*).

Vaše postava hodně zpívá. Jak jste na tom se zpěvem?

Já mám takový ten *sprechgesang*, takže zpěvák ze mě asi nikdy nebude. Je to spíš kroužení okolo tónů, ale myslím si, že v této hře to projde. Zpívat na jevišti mi nevádí, akorát mám problém, že občas se hůř slyším z odposlechů, a to pak má člověk větší tendence opustit tóninu (*smích*).

Máte nějakou vysněnou roli?

Dlouhá léta jsem tvrdil, že mou vysněnou rolí je zahrát si topiče, který přijde, zatopí, odejde a nic neřekne, abych nezapomněl text. Ale pak mi došlo, že bych třeba mohl zapomenout přijít (*smích*).

Spíš to je takové divadelní zpívání. Hudební vzdělání nemám, ale mám to rád. Mám to stejně jako Voskovec a Werich, což byli ti, kteří mě k divadlu dovedli.

Máte nějaký divadelní sen?

Já jsem si splnil divadelní sen, když jsem si zahrál Cyrana v „Mušketýrech“, a tím to pro mě skončilo. Nebo ne... já bych chtěl, aby lidi chodili do divadla, na nás nebo vůbec aby chodili do divadla. Jsme Divadýlko na dlani, tak aby se chodilo na Divadýlko na dlani, aby si říkali „*ty vole to bylo dobrý!*“. Chtěl bych zažít situaci, kdy se stojí na lístky na naše představení.

Letos máme jako téma přehlídky pověry. Jste pověřivý, obecně nebo divadelně?

Ač si myslím, že jsem hrozně racionální, v tomto směru nerad, jak se říká, tahám kočku za ocas. Nesmí se tleskat na zkoušce - to nemám rád, hned řvu. Nemělo by se zvonit na jevišti. To jsou takové ty staré pověry. Myslím si, že by se neměly věci prozrazovat dopředu, aby se nezakříkly.

Dnes se soustředíme na pověru nakopnutí, případně poplívání pro štěstí před představením.

Děláme to hlavně před premiérou, protože tam to je takové hodně vypjaté. Někdy to děláme, ale dnes u „Barbory“ jsme to nedělali, a místy to bylo možná znát.

Jak to vidí porota...

Václav Veselý

Potěšilo mě, že jsem v Sázavě opět potkal pana Voskovce, dokonce s panem Werichem. Osвобоzené divadlo, skvělé písničky, které člověk zná a může si je zazpívat... Těšily mě a bavily mě forbíny, na které jsem od Voskovce a Wericha zvyklý. Připadalo mi to, jako by se vrátili zpátky, protože to bylo hodně podobné. Bylo to krásné divadlo.

Kristýna Urbanová

Hra se mi líbila, po hudební stránce mě zklamal mnohdy falešně znějící zpěv.

Oldřich Randula

Při tomto představení jsem, přiznám se, myslel spíše na jeho aktuálnost ve smyslu dnešní reality. Maličko upovídáné, ale jak moc pravdivé!

Jak to vidí divadelníci...

- Hry Voskovce a Wericha mě vždy potěší.
- Chvilími se mi to zdálo moc „ukecané“, možná by neškodilo text trochu proškrtat.
- Hra se mi vcelku líbila, i když byla ve své podstatě vážná a stále aktuální, což z toho trochu mrazí.
- Herecké výkony byly dobré a vyrovnané. Jen bych možná tu hru trochu zkrátil a nedělal přestávku. Místy byla zdlouhavá.

Výsledky hlasování

líbilo	40
líbilo s výhradami	0
nelíbilo	1

Vaše ohlasy na novinky, obsah přehlídkových listů nebo shlédnutá představení uvítáme na tradiční e-mailové adrese vosknoviny@seznam.cz